

Motion

1984/85:639

Hugo Hegeland

Slopande av förbudet att exportera skrot

Den 23 september 1927 utfärdades förbud mot export av smidesjärnskrot. Anledningen var att det under början av året uppstått brist på järnskrot i Sverige. Förbudet var avsett att gälla till februari 1928 men förlängdes och gäller än i dag!

Under slutet av 1930-talet diskuterades ett upphävande av exportförbudet men andra världskriget kom emellan och förbudet fick i stället en mera generell karaktär och kom att omfatta allt skrot. Efter krigsslutet lämnades exportförbudet oförändrat och ledde till prisfall på det svenska järn- och metallskrotet. Efterkrigstiden har utmärkts av en i vårt land, internationellt sett, låg prisnivå på skrot, vilket kan sägas ha varit gynnsamt för verken men haft en olycklig inverkan på skrotinsamlingen. Ständigt ökande behandlings- och transportkostnader innebär nämligen att allt skrot inte kan insamlas och återvinnas. Det skrot som faller inom industrin tas visserligen till vara i hög grad, då det relativt lätt kan insamlas och dessutom utgör ett miljöproblem för industrin.

Förhållandet är annorlunda när det gäller övrigt skrot. De låga priserna tillåter inte att allt sådant skrot insamlas. Ändå utgör det skrot som ej faller inom industrin närmare 40 % av den totala skrotinsamlingen, som år 1983 uppgick till ca 800 000 ton.

Det är uppenbart att nuvarande förhållanden innebär dels ett resursslöseri, dels ett miljöproblem. För att täcka sitt skrotbehov importerar de svenska stålverken stora mängder. Under år 1984 var importen av järnskrot ungefär lika stor som hela den svenska insamlingen. Priserna på importskrotet ligger ca 50 % högre än de svenska priserna.

Flertalet svenska stålverk är anslutna till en gemensam inköpsorganisation, AB Järnbruksförnödenheter, JBF. Priserna på svenskt järnskrot fastställs i förhandlingar mellan JBF och skrotbranschen. Då skrotföretagen på grund av exportförbudet ej kan finna alternativ avsättning, får dessa förhandlingar en stark slagsida, resulterande i ett lågt svenskt skrotpris.

NO har flera gånger haft anledning att följa förhandlingarna i syfte att tillse att stålverken inte på ett otillbörligt sätt utnyttjar sin monopolställning. Så länge exportförbudet kvarstår, kan dock situationen inte förbättras i grunden. NO har därför uttalat sig för att exportförbudet upphävs. I avsaknad av en sådan åtgärd kan NO fungera enbart som medlare med konkurrensbegränsningslagen som stöd.

Sverige har traditionellt och under stor politisk enighet hävdat principen om frihandel. För ett litet handelsberoende land som vårt är detta en naturlig

inställning. Det är därför så mycket mera märkligt att ett så flagrant brott mot svensk handelspolitik som förbudet att exportera skrot, vilket dessutom infördes i en krissituation, tillåtes kvarstå. Regeringen bör därför snarast framlägga förslag om skrotandet av exportförbudet för såväl järn- som metallskrot.

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs
att riksdagen hos regeringen begär förslag om skrotandet av exportförbudet på skrot.

Stockholm den 17 januari 1985

HUGO HEGELAND (m)